

Borntraeger, Berlin 1984. X, 227 s., ill. 20 cm. Pris ikke oplyst.

Denne bog er nr. 78 i rækken af Geologischer Führer. I dette 227 sider store værk beskrives på de første 82 sider kronologisk geologien i den sydvestlige del af Vesttyskland. Derefter omhandler resten af bogen beskrivelser af 19 ekskursioner, der kan foretages i området.

Henrik Breuning Madsen

Hans Pichler: *Italienische Vulkan-Gebiete 4: Atna, Sizilien. (Sammlung geologischer Führer; Bd. 76).*

Borntraeger, Berlin 1984. XIV, 326 s., ill. 20 cm. Pris ikke oplyst.

Denne bog er nr. 76 i rækken af Geologischer Führer. Dette 327 sider store værk gennemgår i detaljer det italienske vulkanområde IV, dvs. Sicilien med særlig vægt lagt på Etna.

Henrik Breuning Madsen

Waste discharge into the marine environment principles and guidelines for the Mediterranean action plan.

Pergamon, Oxford 1982. XV, 422 s., fig. 26 cm. USD 80.-.

I 1972 valgte United Nations Environmental Programme (UNEP) middelhavsregionen som typeområde for undersøgelser af marin forurening i sine bestræbelser på at vejlede kyststater i, hvordan det marine miljø beskyttes bedst muligt. Den her foreliggende bog er resultatet af dette initiativ. Den indeholder 7 kapitler og er opdelt i 2 hovedafsnit. Del A er en vejledning i, hvordan man kontrollerer potentielt skadelige stoffer, der udledes til Middelhavet. Del B beskæftiger sig med tekniske og praktiske aspekter vedrørende spildevandsudledninger indeholdende disse potentielt skadelige stoffer. De beskrevne eksempler fra middelhavsregionen har en meget generel karakter, og bogen henvender sig derfor til alle, der beskæftiger sig med forurening af det marine miljø.

Morten Pejrup

Dean S. Rugg: *Eastern Europe.*

Longman, London 1985. XXII, 401 s., ill. 21 cm. GBP 12.95.

Forfatteren, der er professor i Nebraska, præsenteres som internationalt kendt »jernetæppebeskuer«. Han har skrevet en bog, der er ekseptionel ved ikke at være

opdelt efter lande. Men, idet forfatteren mener, at der er nogle fællestræk ved hele det østeuropæiske landskab (8 stater, excl. Sovjet), så disponeres bogen efter fem trin i den historiske udvikling. Herefter skræles disse lag af, og belyses for at vise hvorfra i denne udvikling landskabets forskellige elementer eller relikter stammer. Denne metode forekommer meget krævede og forudsætter indgående kendskab til hele regionen.

Rugg udskiller følgende trin i det østeuropæiske landskab: Den middelalderlige tyske kolonisering, feudalismen, tidlig multinationalisme, nationalisme og nutidig socialisme. Perioder af vidt forskellig varighed.

Landskabet opfattes som et dokument, der er udformet af forskellige processer. Redegørelsen for disse (p 14-15) er ikke specielt overbevisende. Opfattelsen af landskabet bliver ret »schlütersk«, selv om Rugg siger at denne skole forblev et subparadigme. Resultatet er, at der fokuseres meget på det umiddelbart synlige, landsbyformer, klostre, minedrift, prominente bygninger og lignende.

Bogen er uden de større teoretiske overvejelser. Det udelukker Landscapeseriens målsætning. Men alligevel går det galt, hvor forfatteren bevæger sig ind på at udrede socialismens baggrund. Side 261 tillægges marxismen den opfattelse, at proletariatet »do not receive full value for their labor«. Marx' fortjeneste er netop at have påvist, at proletariatet sælger sin arbejdskraft til dens værdi. Pointen, som Rugg ikke har fanget, ligger i at arbejdskraften er i stand til at producere en større værdi end den, som den selv blev købt for.

En del vurderinger og udsagn, især om den nyere udvikling, kan fortolkes på forskellige måder. Men set inden for den oven for skitserede ramme er den meget velskrevet. Figurer og fotos er valgt med omhu og anvendes udmærket i teksten. Referencerne er rige, men begrænser sig til tysk- og engelsksproget litteratur.

Rolf Guttesen

Atlas zur Raumentwicklung. 0: Verwaltungsgrenzen.

Bundesforschungsanstalt für Landeskunde und Raumordnung. Bonn 1982. I bd., kort. 60 cm. Pris ikke oplyst.

Tidligere udgivelser af dette udmærkede atlas har været omtalt her i tidsskriftet. Nærværende bind viser administrative grænser ved reformen 1960 og reformerne i begyndelsen af 1980'erne. Det drejer sig

om generelle administrative inddelinger på forskelligt niveau samt forskellige inddelinger til særlig anvendelse – planlægning, arbejdsmarked, retsvæsen etc.. Isoleret har bindet vel ikke så stor interesse, men det er et logisk og nødvendigt led i den samlede udgivelse.

Henning Mørch

INDGÅET TIL REDAKTIONEN

Bruno Fautz: *Agrarlandschaften in Queensland. – (Erdkundliches Wissen; H. 65).* Steiner, Wiesbaden 1984. 195 s., fig. 24 cm. DEM 44.-.

Joint North Sea Modelling Group (JONSMOD '82): *proceedings of a workshop on mathematical models of the North Sea and surrounding continental shelf seas, held at Heriot-Watt University, Edinburgh, U.K., 1-3 September 1982. Eds.: P.P.G. Dyke, N.S. Heaps. – (Continental shelf research; vol 2 (1983) no. 4).* Pergamon, Oxford 1983. I.S. 215-334, fig. 25 cm. USD 23.50.

Gerhard Engelmann: *Die Hochschulgeographie in Preussen 1810-1914. (Erdkundliches Wissen. H. 64).* Steiner, Wiesbaden 1983. IX, 184 s., ill. 24 cm. DEM 46.-.

Jörg Grunert: *Geomorphologie der Schichtstufen am Westrand des Murzuk-Beckens (Zentrale Sahara). (Relief, Boden, Paläoklima, Bd. 2).* Schweizerbart'sche, Berlin 1983. VIII, 269 s., ill. 24 cm. DEM 128.-.

Stephen Pond and George L. Pickard: *Introductory dynamical oceanography. 2. ed.* Pergamon, Oxford 1983. XX, 329 s., fig. 23 cm. USD 12,50.

Mesoformen des Reliefs im heutigen Periglazialraum: *Bericht über ein Symposium/hrsg. von Hans Poser und Ekkehard Schunke. – (Abhandlungen der Akademie der Wissenschaften in Göttingen. Mathematisch-physikalische Klasse. Folge 3, Nr. 35).* Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen 1983. 446 s., ill. 25 cm. DEM 165.-.